

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
АДАПТАЦІЯ ДИТИНИ ДО УМОВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Підготовки бакалавра
спеціальності 012 Дошкільна освіта
освітньо-професійної програми Дошкільна освіта

Силабус освітнього компонента «Адаптація дитини до умов закладу дошкільної освіти» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта.

Розробник:

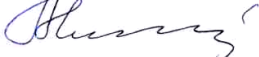
Смолюк Світлана Володимирівна, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Семенова Н. І.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 1 від 30.08.2022 р.

Завідувач кафедри: (Семенов О.С.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 012 Дошкільна освіта, Дошкільна освіта, перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання 3
		Семестр – 6
ІНДЗ: нема		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 10 год.
	Форма контролю: <u>залік</u>	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Смолюк Світлана Володимирівна
Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук
Вчене звання – доцент
Посада – доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Контактна інформація: +38050 7780755, Smoliuk.Svitlana@vnu.edu.ua
Комунікація зі студентами: корпоративною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій
Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус освітнього компонента «Адаптація дитини до умов закладу дошкільної освіти» є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою загальної педагогіки та дошкільної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта денної форми навчання. Силабус укладено з вимогами Європейської кредитно трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Освітній компонент присвячено: опануванню системою знань теоретичної бази знань про сутність, види, функції педагогічної підтримки дитини; висвітленню особливостей діяльності вихователя в умовах педагогічної підтримки дітей у період адаптації до умов закладу дошкільної освіти; оволодінню здобувачами відповідними компетентностями; підготовці до практичного втілення набутих знань у сучасних умовах діяльності закладів дошкільної освіти.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Попередніми курсами на яких базується освітній компонент «Адаптація дитини до умов закладу дошкільної освіти» є: психологія педагогічна та дитяча, педагогіка дошкільна, родинна педагогіка.

Освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання і уміння з дисциплін «Адаптація дитини до умов закладу дошкільної освіти» є: інноваційні педагогічні технології у дошкільній освіті.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета і завдання освітнього компонента є засвоєння здобувачами знань та практичних умінь діагностичної, консультаційної, профілактично-корекційної та розвиваючої роботи з дітьми адаптаційного періоду та їх батьками у закладі дошкільної освіти.

Освітній компонент спрямований на стимулювання творчої активності здобувачів; на формування вмінь приймати оптимальне рішення в конкретній ситуації подолання труднощів, які виникають у дітей в період адаптації; на сприяння розвитку проблемно-пошукового мислення здобувачів; на формування у них професійно-педагогічних компетентностей, які сприятимуть подальшій педагогічній роботі.

4. Результати навчання (компетентності).

Відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» у ході вивчення освітнього компонента «Адаптація дитини до умов закладу дошкільної освіти» у здобувачів вищої освіти необхідно сформувати загальні і фахові (спеціальні) компетентності, а саме:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності (КС):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання (РН):

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

PP-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): системне, аналітичне та критичне мислення; дитиноцетризм у роботі вихователя; комунікативні навички; навички командної роботи; лідерство; креативність; адаптивність та крос-функціональність; емоційний інтелект.

5. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю* /Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти адаптації дітей до ЗДО						
Тема 1. Психологічні аспекти адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти	17	2	2	12	1	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Тема 2. Типи готовності дитини до ЗДО	18	2	2	13	1	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Тема 3. Роль адміністрації, персоналу закладу ЗДО та батьків новачків в процесі адаптації	15		2	12	1	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Тема 4. Психодіагностична, профілактична та консультативна робота з дітьми батьками, педагогами.	21	2	4	13	2	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Разом за модулем 1	71	6	10	50	5	40
Змістовий модуль 2. Педагогічна підтримка дітей у період адаптації до ЗДО						
Тема 5. Організація педагогічної підтримки дітей до умов ЗДО	17	2	2	12	1	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Тема 6. Етапи та педагогічні умови впровадження педагогічної підтримки.	17	2	2	12	1	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Тема 7. Консультативна, інформаційно-просвітницька робота з батьками та педагогами.	15		2	12	1	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Тема 8. Гра як задоволення, розвага і спосіб емоційної підтримки	15		2	12	1	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Тема 9. Методики і практики спостережень за дітьми у період адаптації	15		2	12	1	УЮ; ДС; Т; ІРС/10
Разом за модулем 2	79	4	10	60	5	50
Всього годин / балів	150	10	20	110	10	100

Примітки:

*Office 365 – платформа для здобувачів освіти для забезпечення управління і супроводу освітнього компонента. Використовується для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс

навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора. Розроблий електронний курс в Office 365 застосовується для організації самостійної роботи, проведення поточного та підсумкового контролю зі здобувачами освіти.

**Методи навчання:*

словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда, І – інструктаж, РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами;

наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження;

практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВПР – вправи, ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти, ПР – проєкт.

**Методи та форми контролю:* УЮ/ПЮ – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тестування, МКР – модульна контрольна робота, МППВПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки. РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС – індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, конспектування наукової і навчальної літератури, підготовку доповідей та рефератів, круглих столів, презентацій. Ефективність самостійної роботи здобувача освіти викладач виявляє на практичних заняттях, під час тематичного опитування та відображає в загальній оцінці за тему і змістовий модуль. Кожна з визначених тем містить питання для додаткового, самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем під час проведення практичних занять. Загалом, основне коло самостійної роботи здобувача освіти буде стосуватись наступних питань та завдань.

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Психологічні аспекти адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкільня на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	12
2	Тема 2. Типи готовності дитини до ЗДО. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкільня на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	13
3	Тема 3. Роль адміністрації, персоналу закладу ЗДО та батьків новачків в процесі адаптації. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкільня на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	12
4	Тема 4. Психодіагностична, профілактична та консультаційна робота з дітьми батьками, педагогами. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкільня на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	13

5	Тема 5. Організація педагогічної підтримки дітей до умов ЗДО. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкілля на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	12
6	Тема 6. Етапи та педагогічні умови впровадження педагогічної підтримки. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкілля на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	12
7	Тема 7. Консультаційна, інформаційно-просвітницька робота з батьками та педагогами. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкілля на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	12
8	Тема 8. Гра як задоволення, розвага і спосіб емоційної підтримки. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкілля на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	12
9	Тема 9. Методики і практики спостережень за дітьми у період адаптації. <i>Опрацюйте наукову статтю в царині дошкілля на порушену тему заняття та підготуйте бібліографічний довідник із періодичних часописів.</i>	12
	Всього	110

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Адаптація дитини до умов закладу дошкільної освіти» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно з «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лемі Українки» від 28.06.2022 р. https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК. Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних занять, самостійної роботи тощо.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних робіт, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми та включає в себе виконання завдань визначених у *таблиці 3*, що стосується тем лекційних та практичних занять. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 100 балів (*таблиця 2*).

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання будуть анульовані. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Таблиця 4

К-ть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
9-10	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
6-9	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
4-6	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2-4	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1-2	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Політика щодо дедалайнів та перескладання. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Пропущення лекційних та практичних занять дозволяється лише за наявності поважної причини (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), навчання за програмою подвійного диплома, працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)), навчання може відбуватися за індивідуальним графіком за погодженням із деканом факультету з використанням можливостей електронних курсів на платформі Office 365

(Microsoft Teams) за погодженням із викладачем. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки», що розміщується на сайті університету за посиланням: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах, а також сертифікати, отримані за участь у конференціях, семінарах, тренінгах, підвищеннях кваліфікації, наукові публікації (тези, статті), тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі чи змістовому модулю) і дозволяє набрати здобувачу освіти певну кількість балів (10 балів за 1 публікацію; за сертифікат зі вказаною кількістю годин зараховуються бали за відповідну кількість аудиторних годин). Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання. Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті відбувається відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29 червня 2022 р.: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC_%D0%9B.%D0%A3_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf

V. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Він проводиться у формі семестрового заліку та полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компонента на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, лабораторних занять, самостійної роботи. Модульні контрольні роботи не плануються і не проводяться.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (від 0 до 100 балів).

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Таблиця 5

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82–89	
75-81	
67 -74	
60-66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бабенкова Е. А., Федоровская О. М. Адаптационные возможности дошкольников. *Наука і освіта*. 2014. № 8. С. 16-21.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція Наказ МОН від 12.01.2021 року.
3. Бурсова С. Адаптація дитини до умов дошкільного навчального закладу як психолого-педагогічна проблема. *Педагогічні науки*. 2011. Вип. 1. С. 49-53.
4. Бурсова С. С. Діагностика рівнів адаптації дітей до дошкільного навчального закладу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 10. С. 263-270.
5. Бурсова С. С. Управлінський аспект педагогічної підтримки дітей в умовах адаптації їх до дошкільного навчального закладу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2015. Вип. 45. С. 80-86.
6. Волкова В., Мерц О. Адаптація дітей раннього віку до умов дошкільного закладу. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія : Педагогіка. 2017. № 1. С. 68-72.
7. Гуржий О. В. Емпіричне дослідження соціально-психологічних чинників адаптаційних розладів у дітей дошкільного віку. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2015. № 1. С. 114-121.
8. Завацька Н. Є., Гуржий О. В. Адаптаційні розлади у дітей дошкільного віку: діагностика та корекція: монографія; [під ред. Н. Є. Завацької] ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Луганськ : Ноулідж, 2013. 191 с.
9. Захарова Н. М. Адаптація дітей дошкільного віку до сучасного соціального простору: монографія; Бердян. держ. пед. ун-т. Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2010. 216 с.
10. Козак Л. В. Адаптація дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти засобом LEGO-технології. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2019. № 31. С. 32-38.
11. Козачук М. В. Адаптація дітей з особливими потребами до умов інклюзивного дошкільного закладу. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2015. Вип. 11. С. 160-163.
12. Маценко Ж., Нижник Г. Адаптація дитини в ЗДО; [упоряд. Т. Шаповал]. Київ : Шкільний світ, 2016. 134 с.

13. Пихтіна Н. П. Організаційно-педагогічні умови адаптації дошкільників до ЗДО: (за вимогами КМС ОНП) : для студ. спец. «Дошкільне виховання» : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 338 с.
14. Прибора Т. Індивідуальний підхід до дітей дошкільного віку з різними видами адаптації у ЗДО. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2013. № 44. С. 180-185.
15. Пріданнікова О. М. Вплив тривожності на успішність адаптації дітей до дошкільних навчальних закладів. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія : Соціально-педагогічна. 2010. Вип. 14. С. 78-86.
16. Славіна Н. С. Адаптація дітей раннього віку в умовах дошкільного закладу. *Проблеми сучасної психології*. 2018. Вип. 40. С. 363-373.
17. Смолюк С. В. Адаптація дітей дошкільного віку до умов закладу дошкільної освіти в психолого-педагогічній літературі. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук»* (115 листопада 2022 р.). Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2022. С.84–86.
18. Солонська А., Кульчицька Т. Розвиток мовлення в процесі соціальної адаптації дітей старшого дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2017. № 2. С. 161-164.
19. Стреж Л. Сходинки адаптації дітей раннього віку К. : Шк. світ, 2009. 128 с.
20. Степанюк О. Психологічні особливості процесу адаптації дитини до дошкільного закладу. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : Педагогіка. 2009. № 1. С. 64-67.
21. Супрун Г. В. Діагностичний інструментарій вивчення соціально-психологічної адаптації дошкільників з аутизмом. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2015. Вип. 9. С. 123-131.
22. Чекан О., Гапак М. Теоретико-методологічні засади соціальної адаптації дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія : Педагогіка та психологія. 2016. Вип. 1. С. 105-108.
23. Шкляр Н. А. Адаптація дитини молодшого дошкільного віку до ЗДО: взаємодія вихователів з батьками. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2016. Вип. 20(2). С. 324-336.

Інтернет-ресурси:

24. Базовий компонент дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12.01.2021 р. / Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
25. Бібліотека ВНУ імені Лесі Українки URL: <https://library.vnu.edu.ua/>
26. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку /Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTcJ-NO3SISU47Gd/view>
27. Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
28. Національна бібліотека ім. В. Вернадського URL: www.nbu.gov.ua